

GLASNIK

Narodnega Sveťa v Celju

Praznik svobode.

Celje, dne 6. nov. 1918.

Kresovi po hribih in planinah krog Celja ter pokanje možnarjev v noči od torka na sredo: vse to nam je naznajalo, da se pripravlja nekaj velikega, nekaj izvanrednega. Mesto Celje, ta trdnjava našega posilina in talminemštva, si je tudi že včeraj popoldne začelo nadevati praznično obleko. Trobojnice našega naroda so se pojavljale druga za drugo raz poslopij. In danes zjutraj, ko so začele prihajati prve množice našega ljudstva iz bližnje in daljne okolice, so jih pozdravljale naše državne zastave z večine celjskih hiš, zaprte trgovine in drugi obrati pa so jim bili znamenje, da je danes praznik, in sicer največji praznik, kar jih je kedaj doživel in slavil slovenski narod v Celju.

Že v zgodnjih urah so bile ulice polne našega ljudstva. Od vojniške strani, iz Savinske doline, od šentjurske strani, od Laškega trga: po vseh cestah in potih so prihajale nepregledne množice, deloma peš, deloma na okinčanih vozovih. Posebno slikovita je bila velika skupina lepo okrašenih vozov iz Laškega trga, odkoder so ta dan naši vrli bojevniki tega do nedavno ponemčenega kraja prišli v naravnost impozantnem številu proslavit dan naše svobode v Celje.

Ob 1/2 9. uri zj. je v farni cerkvi pel mil. g. opat Ogradi slovesno mašo, pri kateri je Celjsko pevsko društvo v odlični meri sodelovalo. Kmalu po deveti uri pa so se začele pred Narodnim domom zbirati vse došle množice naroda: kavalkada Sokolov in kmečkih fantov; otroci slovenskih šol z zastavicami, zelo slikovita skupina; ženstvo in dekllice v narodnih nošah, katerih je bilo nad sto; Sokolstvo iz celjske župe in Orli; zveza požarnih bramb z zastopstvi mnogih društev z načelnikom dr. R. Bergmannom; organizirano jugoslovansko socijalnodemokratsko delavstvo, ki je prikoralo korporativno v naravnost velikanskem številu; slovensko častništvo naše garnizije ter vojaštvo; godba celjskih železničarjev ter delavska godba iz Trbovelj; Celjsko pevsko društvo, pomnoženo s pevci iz raznih sosednih krajev. In končno nepregledna množica naroda, ki je zasedla ogromni prostor na obeh straneh magistrata. Vsled izvrstnega poslovanja rediteljev so se vse posamezne skupine razpostavile v čudovito lepi

sliki pred mestno hišo, s katere je danes prvokrat vihrala slovenska trobojnica. Zakaj v trenutku, ko so bile množice pred mestno hišo zbrane, je bil magistrat že v slovenskih rokah. Splošna sodba je cenila množico na najmanj 20.000, množica, kakoršne mesto Celje še ni videlo.

Veličastno je bilo gledati vso to pisano množico, kako dostojanstveno, kako slovesno je manifestirala. Veličastni so bili trenutki, ko je izbruhnilo navdušenje množice pri posameznih govorih v gromovite klice „živio“ in „slava“, slovesen in pretresljiv je bil trenutek, ko je vsa ta nepregledna množica prisegala žvestobo Jugoslaviji. Burja navdušenja se je razlila po trgu ob imenih dr. Kreka in dr. Korošca.

Ob 10. uri je predsednik Narodnega Sveťa v Celju g. dr. E. Kalan spregovoril množici resne, slovesne besede: „Odkar obstoji naš narod, še ni nobeden rod toliko trpel kakor sedajni, nobeden pa še tudi ni doživel takšne sreče kakor sedajni. Nam je bilo usojeno, doživeti dan, ki pomeni najsvetlejšo, najjasnejšo točko v zgodovini našega naroda: svobodo Jugoslovano. Zato je današnji dan svet trenutek. Izpolnjeno je, kar smo stoletja želeli, o čemur smo vedeli, da mora enkrat priti, če ne sedanjemu, pa enemu prihodnjih rodov. Dolgo smo čakali na ta dan, čakali zvezani v okove. Živelimo smo kakor v ječi: na naših tleh se je šopiril tujec, držal nas je k tlom z železno roko, ki je vsak naš poskus, omiliti si usodo, vsako ponižno izjavo, da je tudi Srb naš brat in da smo ene krvi, vsako našo narodno pesem označil in zasledoval z vso njemu lastno krutostjo kot veleizdajo, tako da smo občutili na sebi z vso težo resničnost pesnikovih besed: „manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svitlim solncem sužni dnovi“.

Toliko let je tlačnil Jugoslovane tujcu in ječal v verigah, da si v zgodovini pravega Jugoslovana sploh ne moremo drugače predstaviti kakor kot ubogega teptanega „rajo“. Pa to prešernim tujcem še ni bilo dovolj. Še bolj so nas hoteli podjarmiti, še bolj za večno si zasigurati vladu nad nami in še več Jugoslovancev so hoteli vkleniti v verige, zato so začeli to dolgo in grozno vojsko. Ravno s to vojsko pa so nas — osvobodili. In sedaj je vse to minulo, minulo za vselej in za večne čase. Sedaj smo postali Slovenci, Hrvati in

Srbi res en narod, katerega ne loči več niti meja, niti jezik, niti vera. Jugoslavija je prišla na dan v oni obliki, kakor so jo naša srca od nekdaj želela. Od planin daleč nad Dravo do Egejskega morja, od Karpatov do Adrije plapola jugoslovanska trobojnica in celo na sinjih valovih Adrije same. Svobodni smo, enakovredni vsem drugim narodom, vladarji na svoji zemlji; sami odločamo o svoji usodi. Nikdar več ne bomo prelivali krvi svoje za tujce, nikdar več se ne ponovi tragika, ki leži zlasti nad to zadnjo strašno vojsko, da bi se moral boriti Slovan proti Slovanu za tujca. Nikdar več ne bo nad nami tujega vladarja, ampak sami si bomo, kakor je pel naš pesnik s proroškim duhom: „prосто volili vero in postave“.

In zato, bratje, se nam zdi danes, v tem svetem trenutku, naša lepa domovina, naša zlata osvobojena zemlja lepa kakor še nikoli. Ne stoji več pred nami kot „vdova tužna, zapuščena“, prelepa nevesta je, oblečena v belo svileni obleko z radostnim licem in obdana s sijajem.

Dosedaj je bila naša zemlja samo del druge nam sovražne države, država nam doslej ni bila domovina, bila nam je mačeha, ljubiti domovino je pomenilo sovražiti državo. Odslej pa nam bo naša domovina obenem država, ljubeča mati. Ona je narodna država, je narod sam.

To tako težko izvojevano državo pa hočemo imeti veliko, srečno in sijajno. Oklenimo se je, ljubimo jo z vsem svojim srcem, posvetimo ji vso svojo udanost, vse svoje mišljenje in delovanje, strnimo se vsi v eno vrsto, da jo krepko podpremo, da bo rasla, cvetla in se razvijala.

Z drugim narodom, ki živi na naših tleh v manjšini in kateremu smo odvzeli gospodarstvo, nočemo živeti v sovraštvu, sedaj ko je boj končan. Nevredno bi bilo to našega svetega boja, nevredno slovenskega imena. Predolgo smo trpeli, da ne bi vedeli, kako bridek je manjšinski kruh pod brezsrčnim gospodarjem. Mi mu ponujamo roko in mu zajamčimo pravice, katere mu gredo po naših visokih načelih, ki so sedaj zmagala. Ako pa to hoče, se mora za vselej odreči tudi tu v mestu, katero smo danes prevzeli, vsakemu gospodarstvu. Tu nasproti v cerkvi je pokopan zadnji član onega grofovskega rodu, katerega grad leži nad našim mestom v razvalinah. Ob njegovem pogrebu je zaklical klicar znane zgodovinske besede: „Danes grof celjski in nikdar več“. Tako danes mi kličemo: „Danes Nemeč gospodar v Celju in nikdar več“.

Ne morem si misliti boljšega mesta, odkoder bi vam v slovenskem Celju in osvobojeni Jugoslaviji sporočil prvi pozdrav, kakor tole hišo, katero smo danes zasedli, hišo, ki je za nas simbol dozrajne nemške nadvlade, v kateri se je skoval marsikateri naklep proti Slovincem in ukrenila mnogotera krivica proti nam. Danes je prevzel posle županstva, imenovan od narodne vlade v Ljubljani, g. vladni tajnik dr. Lukan iz Ljubljane. Predstavljam ga vam in ga pozdravljam z

radostjo v naši sredini. Danes plapolajo na mestni hiši prvič slovenske trobojnice in ostanejo za večno. Živelo slovensko Celje! Živela Jugoslavija!“

Vladni tajnik dr. Lukan je spregovoril: „Ko vre v vaših dušah veselje, ko slavite svojo svobodo, ravno danes me je poslala narodna vlada, da prevzamem posle mestne občine celjske. Padli so z vas okovi ohollega tujca. Obljubim, da bom vršil svojo dolžnost s strogo marljivostjo in po strogih demokratskih principih, v vednem stiku z zastopniki meščanstva. Sporočam vam pozdrav narodne vlade vlade v Ljubljani. Živelo slovensko Celje! Živela svobodna Jugoslavija!“

Državni poslanec dr. Benkovič: Državljeni svobodne Jugoslavije! Stopam pred Vas kot odposlanec jugoslovanskega kluba, ki je obrnil hrbet Dunaju in se vrnil med brate. Stopam pred Vas kot član Narodnega Vječa v Zagrebu, kjer se široko odpirajo bratska srca in kličejo brata Slovence. Preko Mure in preko Donave prožimo svojo roko Slovenci, Hrvati in Srbi, ki smo stopili v eno kolo, katero nas veže v obroč jugoslovanske države, hrabremu češkoslovaškemu narodu. Iščemo pa stika tudi na Balkanu preko Srbije proti Carigradu z Bolgari, ki so v zadnjem času odkrili svoje bolgarsko in slovansko srce in pognali iz svoje zemlje tujega gospodarja — Nemca. Naše geslo je: en rod, en jezik, ena država od Korotana do Carigrada. Zveza slovanskih držav pa bo segala od morja do morja. Narod, posebno slovenski, pa mora iz dogodkov zadnjih časov, ki so nam prinesli svobodo, črpati važne nauke: prvič, da naša svoboda ni dar od zgoraj, od kakega cesarja ali kralja ali vlade, ampak da smo si svobodo priborili sami, iz lastne moči; zato priznavamo nad sabo samo svojo prosto izvoljeno narodno vlado. Drugič: smo si izvojevali svojo svobodo ne samo iz lastne moči, ampak celo proti volji one Avstrije, katere pogreb danes obhajamo. Ni še izključno, da bodo poskušali udušiti našo svobodo v potokih krvi. Ako hočemo odvrniti tako nevarnost, je potrebno, da orlu iztrgamo zadnje pero in odsekamo zadnji krempelj. Vsak državljani svobodne Jugoslavije mora izruvati iz svoje duše vsako pičico strupenega starega avstrijskega duha. In tretjič: priborili smo si svobodo brez nasilja. Naša revolucija ni bila krvava, ampak se je izvršila pri nas in pri Čehih brez krvi. To je znak in dokaz, da mora biti glavna opora naše države ne nasilje, ampak pravica, tudi proti onim, ki so bili dozraj naši tlačitelji, ki pa hočejo še dalje bivati na naši zemlji. Nimamo maščevalnih namenov, pravice nemških sodeželanov bodo potem mednarodnih dogovorov uzakonjene.

Toda nehvaležni bi bili, če bi se na ta slovesni dan ne spomnili bojevnikov, ki so prvi nesli zastavo v boju za našo svobodo. Tu je v prvi vrsti oče jugoslovanske svobode dr. Krek. Njegovo dedščino je prevzel dr. Korošec, ki je kot kum dvignil Jugoslavijo iz krsta. A osebe bi bile slabe, če bi ves narod jugoslovanski ne bil zlil svojega hrepenenja po svobodi v eno mo-

gočno reko, ki je razdrla vse ovire. Toda mi smo mal narod. A imeli smo zaveznika preko Oceana. Vstal je osvoboditelj Wilson, ki je proglasil samoodločbo narodov, ki se je prvi izrekel za svobodo malih narodov. Njegov program je kakor ekrazit razdril stare stavbe držav in in osvobodil male in velike narode.

Ko smo maja leta 1917 v državnem zboru na Dunaju podali jugoslovansko deklaracijo, je imela habsburška dinastija priliko, da nam da svobodo. Toda cesar Karl je poslušal raje svoje s slepoto udarjene nemške in madžarske državnike, nego glas svoje vesti. Ti državniki pa so prezirali naše zahteve. A ne samo to, začeli so nove presekucije, zavladal je še hujši nemški kurz pod vlado Seidler. Takrat se nas je vseh polotil gnev; ubili so nam nade, ki smo jih stavili v Dunaj in v dinastijo; sklenili smo, priti do svobode brez Dunaja in brez dinastije. In tako se je tudi zgodilo.

Danes pa, ko zidamo stavbo svoje nove države, potrebujemo dela vseh, potrebujemo tisočev in tisočev pridnih rok. Kdor danes stoji ob strani, je izdajalec. Kdor se ne pokori odredbam naših vojaških in civilnih oblasti, ga bo zadela težka roka naše narodne vlade.

Pred 4 dnevi se je odigral na Markovem trgu v Zagrebu svečan prizor, ki ostane vekovečen v zgodovini Jugoslovanstva. Mnogotisoč- in tisočglava množica je položila prisego večne zvestobe Jugoslaviji. Pozivam tudi tebe, zbrano slovensko ljudstvo, da prisežeš danes sveto prisego, da dvigneš vsak dva prsta svoje desne roke in govoriš za menoj: Prisegamo pri Bogu zvestobo jugoslovanski državi do zadnje kaplje krvi, obljubimo pokorščino njeni vladi, polagamo blago in kri na oltar naše nove domovine!"

Vzvišen in veličasten je bil trenutek, ko je nesteta množica polagala sveto prisego.

V narodnem boju osiveli g. dr. Juro **Hrašovec** je spregovoril: „Narod jugoslovanski! Končana je vojska. Med onimi, ki se vračajo kot zmagovalci iz nje, smo mi Jugoslovani. A svojega plačila, krvavo zasluženega, nismo sprejeli iz rok Avstrije, za katero so naši očetje, bratje in sinovi prelivali kri, ne iz rok Avstrije, v kateri je bila pravica le za Nemce in Madžare in v kateri smo bili mi Jugoslovani le sužnji. Tovarnarji in drugi mogočniki so naše ljudstvo, delavsko in kmečko, izkoriščali; naše ljudstvo jim je kupičilo bogastvo, katero so na ostuden način izrabljali proti nam — v večjo slavo nemškega imena. V šolah naša mladina ni smela pokazati, da je slovenskega rodu, kot zaničevana pastorka so morali naši otroci stati v kotu, prednost so imeli otroci nemških in onih slovenskih staršev, ki so zatajili svoj rod. Gojila se je najgrša neznačajnost. V uradih, plačanih od nas, je prišel le oni do veljave, ki je svoje pošteno ime pačil in trobil v nemški rog. Sveta jeza nam je polnila srca, škripali smo z zobmi, stiskali pesti; a naše vzdihne, naše tožbe, naš srd je premagala surova sila, našli smo gluha ušesa. Mogočni-

kom se je zdelo, da bo vedno tako ostalo. Kaj jim je bilo mar načel, za katera so veliki narodi že davno krvaveli, načel bratstva, svobode in enakosti vseh narodov in vseh stanov? Brata proti bratu ščuvati, jim je bila največja modrost. Toda stavba, zgrajena na krivičnosti, ošabnosti in pohlepnosti, je morala razpasti. Naša vest je čista. Iz neskončne nesreče in neskončnega gorja svetovne vojne je izšla naša sreča, se je rodila mlada, mogočna Jugoslavija. Danes praznujemo naš prepород, dan plačila za stoletne muke, za preziranje, zaničevanje in krivice. Dan plačila nam vsem, posebno pa našim voditeljem, razupitim doslej za veleizdajalce; dan plačila možem in ženam vseh stanov, ki so vkljub preganjanju od vseh strani ostali zvesti svojemu rodu in jeziku. Slovani smo plemenitega srca in maščevanja ne poznamo. Za naše dozrajne tlačitelje je že velika kazen, da so telebnili tako z visokega, kakor si mi sami nismo mogli nikdar misliti. Nam danes vriska srce veselja, ko vidimo, kako nam marljivi zidarji na vseh koncih hitijo staviti naš novi dom, ki naj bo prijetno in prostorno prebivališče za vse stanove in sloje. Toda nevredno bi obhajali današnji praznik, ko bi se s hvaležnostjo in obenem z boljo v srcu ne spomnili onih naših rojakov, ki so v tej strašni vojni pustili svoje življenje. Ves narod žaluje za njimi. Doprinesli so največjo žrtev. Slava njih spominu! — Slava pa tudi njemu, ki je v odločilnem trenutku zaklical: „Jugoslavija, vstani!“, slava Wilsonu. In danes, ko obhajamo svoje vstajenje, prisegamo pri vsem, kar nam je sveto, pri spominu na svoje drage, pred Bogom in pred svojo vestjo, da bomo verni sinovi in hčere naše jugoslovanske domovine, da bomo vedno mislili samo na njeno čast in njeno srečo, da nočemo poznati sebičnosti in krivičnosti in da nas bodo vedno vodila kristalnočista načela. Krepko se razvijaj, mati naša, in Bog Te živi, lepa naša jugoslovanska domovina!

V imenu vojaštva in častniškega zbora je spregovoril nadporočnik dr. **Jos. Zdolšek**: „Tovariši! Ko so pred 4 leti zapele bojne trobente in nas pozvale pod orožje, smo šli, dasi se nam je stiskalo srce. Zakaj šli smo neprostovoljno, ker smo vedeli, da se bo trebalo bojevati za nekaj, kar je proti našemu prepričanju. Vedeli smo, da se bomo morali bojevati za nemško nadvlado nad svetom, za nemško svetovno gospodstvo, bojevati proti svojim lastnim slovanskim bratom. Šli smo, ker smo morali iti, ker bi v nasprotnem slučaju bili proti nam naperili nemške puške in nemške topove. Šli smo in spolnjevali svojo prisiljeno prisego, mnogokrat še celo v preobilni meri. Trpeli in krvaveli smo za koristi tujca, za koristi svojega lastnega tlačitelja — Nemca.

Minula so štiri težka leta. In danes je padlo v prah vse to, za kar smo bili prisiljeni se boriti, padlo je v prah, ker je bilo zgrajeno na krivici in nasilju. Mi pa smo danes svobodni gospodarji na svoji svobodni jugoslovanski zemlji, in danes smo del jugoslovanske armade. Tej armadi, ki ima nalogo čuvati našo

sveto in ljubljeno jugoslovansko državo, smo udani z vso dušo, z vsem srcem. In če bi nas klicala naša nova, prava domovina, če bi jo ogrožal sovražnik od katerekoli strani, prvi hip in z veseljem pohitimo, da obranimo, kar je plod našega mnogoletnega narodnega boja. In naj pride sovrag od severa ali od juga, od zahoda ali izhoda, ni je sile na svetu, ki bi nam smela in mogla oskruniti to našo sveto zemljo. Prisegamo in obljublamo kot člani jugoslovanske armade, da hočemo čuvati in braniti svojo jugoslovansko domovino kakor zenico svojega očesa, braniti kakor levinja brani svoj zarod. Živela svobodna Jugoslavija, živela jugoslovanska armada!

Med nepopisnim navdušenjem po teh odločnih besedah je vsa množica zapela v mogočnem koralu himno „Hej Slovani“. Nato se je ves sprevod, ki ga ni hotelo biti konca, dostojanstveno pomikal skozi rotovško in graško cesto, čez Krog mimo kolodvora, skozi kolodvorsko ulico, čez glavni trg in gosposko ulico pred Narodni dom. Med celim sprevodom so igrale godbe, množice pa so prepevale narodne pesmi in himne.

Trg pred Narodnim domom je bil natlačeno poln. Pevski zbor Celjskega pevskega društva je zapel himno „Lepa naša domovina“. Z balkona Narodnega doma, tega izhodišča in svetišča našega narodnega življenja v Celju, je spregovoril silvolasi starček, starosta celjskih Slovencev g. dr. **Jos. Sernec**, ta živa zgodovina naših narodnih bojev v preteklih desetletjih:

„Dne 1. nov. 1876 sem prišel v Celje kot prvi slovenski odvetnik. Našel sem tu 6—8 Slovencev. Še celo opat Vrečko je bil hud nemškutar. Naše delo je počasi napredovalo. Osnovali smo posojilnico in Južnoštajersko hranilnico in tako rešili mnogo kmetov in obrtnikov iz odvisnosti od nemškega kapitala. Vkljub vsem oviram smo dosegli za slovenske šole slovenski učni jezik. V grobu že počiva eden naših najbolj vrlih bojevnikov, dr. Ivan Dečko, kateremu gre nevenljiva slava za neštete uspehe v naših bojih za pravice slovenskega naroda. Koliko je moralo trpeti naše zavedno uradništvo, a vzdržalo je. Slovenski narod mu je dolžan večno zahvalo! Na našem narodnem telesu sta glo-dala Schulverein in Südmarka. Toda danes je izginil sto- in stoletni jarem, zasijala nam je svoboda. Dr. Hočevar je dejal nekoč kot stavec: Najlepšo zavest ima človek, če premisli, kar je storil za narod. Zadoščenje imam, da se smem z vami vred veseliti tega prevrata in preporoda slovenskega naroda. Naša bodočnost bo lepa. Če smo se držali in jačili vkljub oviram, kako bo še le sedaj, ko odpade boj proti nemštvu, ker nemškutarija ne bo nič več nesla. Zmagala so načela demokracije; narod sam si piše svojo usodo, militarizem je strtl v prah. Koliko denarja, potrošenega doslej za vojaštvo, bo lahko odslej šlo za šolstvo, za gospodarstvo, za blagor naroda. — Zgodovina nam kaže, da največja sila, če ni združena s pravico, nima obstanka. To dokazuje zgodovina Napoleona, ter zgodovina sedaj-nega nemškega cesarja, ki je pred 25 leti skoval frazo o

„nemškem svetovnem gospodstvu“, za katero je sedaj skozi štiri leta preteklo toliko človeške krvi. Nemški narod je osovražen ravno zato, ker je delil pravico samo sebi in je smatral vsakega drugorodca za sovražnika. Mi pa ne trpimo, pa tudi ne storimo krivice! Bog ohrani in obvari bodočnost Jugoslovanstva!“

Po trgu pred Narodnim Domom zadoni večno lepa: „Iz bratskog zagrljaja“...

Oglasi se drž. poslanec dr. E. **Jarc**: „Ljudstvo slovensko! Kadar obhajajo v hiši krst, prihajajo prijatelji in sorodniki in prinašajo darila. Danes je krst naše tako dolgo zaželjene Jugoslavije. K temu krstu prihaja ves civilizovani svet in prinaša darila. Prihajajo Wilson, Angleži in Francozi ter prinašajo mir in svobodo. Mislili smo, da bomo prejeli oboje od habsburške dinastije, kateri je bil naš narod vdan več kot 1000 let in za katero je na nešteti bojiščih neštetokrat prelival kri. Toda zadnji Habsburžan nas ni razumel, slušal je Madžare in Nemce, danes pa niti več ne ve, ali naj se skrije na Madžarskem ali v Švici. Tudi Nemci nas niso hoteli razumeti. Toda danes leži nemška oholost na tleh. Rogali so se Wilsonu. A on je v kratkem času strl nemški militarizem v prah, zasijalo nam je solnce miru za večne čase. Zasijala nam je svoboda, svoboda vsem stanovom brez razlike. Slovenskega uradnika ne bodo več preganjali, če bo v uradu slovensko govoril; slovenskega delavca ne bo nihče odpuščal, če se bo organiziral v narodnih domačih organizacijah; slovenski obrtnik ne bo več prosil milosti pri nemškem kapitalistu-tovarnarju, da mu naj ne ubija eksistence; slovenskega kmeta ne bodo več psovali nemški naduteži po različnih uradih za zabitega hribovca in mu slačili kože z živega telesa; in ti slovenska žena, slovenska mati: nihče ti ne bo več trgal iz rok sina in moža, da bi šel v vojsko za nemško nadvlado; tebi, slovenski kmet, ne bo več trebalo voziti žita in krompirja, da bi se skvaril in segnil v raznih magacinih, ali da bi redil ž njim Madžare in Nemce. V Korotanu na Gosposvet-skem polju so si nekoč slovenski kmetje prosto volili svoje vojvode; in je stopil kmet pred vojvoda in ga vprašal, ali bo pač pravičen sodnik svojemu narodu. Tebi, narod, bo Jugoslavija pravičen sodnik, boljši kakor nemški. Jugoslavija bo skrbela za tvoje vdove in sirote iz te strašne vojske. Živela svobodna domovina vseh stanov, živela jugoslovanska republika!“

In zopet je zadonela po irgu mogočna pesem: „Od Urala do Triglava.“

V imenu jugoslovanske socijalne demokracije je v navdušenih besedah spregovoril Martin **Brezovšek**: Starodavno mesto Celje je doživelo danes velik praznik, kakoršnega pred par leti ni nihče pričakoval, ustanovitev Jugoslavije. Pozdravljam jo v imenu jugoslov. soc. dem. stranke. Dolgo smo čakali in trpeli. Dočakali smo dan vstajenja in svobode. Naša stranka je stala v boju za njo v zvezi z drugimi strankami. V Avstriji je bila zaničevana, danes pa stopa slovenski delavec, dozda

tlačen, na dan, na površje, svoboden v svobodni državi. Slovenski delavci obljublamo Jugoslaviji zvestobo. V tej državi se hočemo organizirati, zanjo delovati, zakaj že ob njenem porodu smo mogli v njej svojega prvoboritelja pozdraviti kot slovenskega ministra. Zvesti svoji rdeči zastavi svobode, zvesti pa tudi jugoslovanski trobojnici, kateri obe hočemo braniti in čuvati kot največje svetinje, gremo jugoslovanski socijalni demokratije po svoji začrtani poti. Živela svobodna Jugoslavija!

Iz pevskih grl na trgu je zadonela učinkovita pesem „Bog i Slovani!“

Član Narodnega Sveta v Celju **Jos. Smertnik** je spregovoril: „Rojaki! Državljan! Gore se bodo ponižale, doline se bodo povišale. Te proroške besede so se izpolnile danes, ko smo korakali skozi do danes nemško Celje, kjer je še pred kratkim bil zabranjen slovenski znak. Boj je dokončan in zmaga je naša. Daleč od naših src je sovraštvo in misel na osvetlo. V naših srcih je preveč veselja za svobodo, ki smo jo dočakali, v naših dušah je najlepši praznik hvaležnosti do onih, ki so nam pomagali boj dobojevati. Spomnimo se še naroda, ki je v tej vojni največ trpel, bratskega srbskega naroda. Težke so bile skušnje, a junaško se je boril, in kot zmagovalec je zopet zasedel svojo, našo zemljo. Ko smo danes v srečni Jugoslaviji, ko se zavedamo svobode, zavedajmo se pa tudi svojih dolžnosti: braniti svobodo, delati za domovino, da bo srečna, da bodo srečni vsi stanovi, da ne bo nikogar, ki bi ne našel podpore in opore v tej domovini. Če ostanemo v tem delu veliki po duhu in mišljenju, je ni sile, ki bi nam mogla kedaj iztrgati srečo, katero smo doživeli. Živela srečna, velika Jugoslavija!“

Po trgu se je razlegala veličastna himna bratov Srbov iz Črnogore: „Onam, onamo...“

Odlični delavec na narodnem polju g. Ivan **Rebek** je spregovoril: „Mili Slovenci! Mili narod! Mnogostoletno robstvo je za nami! Svobodni smo! Spomniti se moramo vseh, ki so že pred nami delali za našo svobodo; spomnimo se grofov Zrinjskih in Frankopanov, spomnimo se kmečkega kralja Matija Gubca, ki je klical „vkup ubogo gmajno.“ Njihove želje je zatrl oholi grajščak, nemški uradnik. Ostal je pa duh njihov v narodu in bila se je bitka naprej do današnjih dni. A bila je to bitka z uma svitlim mečem, katerega so sukali naši glasniki-budniki Vodnik, Prešern, Aškerc, Gregorčič in drugi. Zanesli so med narod zdravo in nepremagljivo idejo svobode. To bodi naše orožje tudi zanaprej. Mi ne potrebujemo ne mečev, ne strojnic, ne topov. Z uma svitlim mečem bomo branili tudi svojo svobodo. Z uma svitlim mečem hočemo ustvariti srečno Jugoslavijo.

Ti pa, slovenska mladina, ki si doživela ta veliki dan, pomni ga in ohrani spomin nanj do daljnih bodočih dni. Vcepi bodočemu rodu, kar smo danes znova proglasili, ljubezen do domovine in ljubezen do dela za sedaj svobodno domovino. Ti slovenska žena in mati, vzgajaj svoj zarod v navdušenju, kakoršno danes tukaj

vlada, da postaneš tako čuvarica in glasnica naše svobode, naše sreče. V svobodni Jugoslaviji živelo narodno ženstvo.

Ob koncu slovesnosti se je še enkrat oglasil predsednik Narodnega Sveta g. dr. Ernest **Kalan**, da sporoči narodu: „Ob koncu smo. Prekrasno je bilo, predvsem zaradi velikanske udeležbe in zaradi prekipevajočega navdušenja, ki je obvladalo manifestacijo, pa tudi zaradi velike dostojnosti njene. zaradi vzornega redu in miru. Ta mir in red odgovarja dostojanstvu osvobojenega naroda. Zahvaljujem se vam za prekrasno manifestacijo, za navdušenje, za veličastni mir in red in zaključujem prekrasno slavnost, o kateri bodo govorili še pozni rodovi, katere se bodo spominjali v bodočih časih, ko morda izmed nas odraslih nikogar več ne bo, še otroci in otrok otroci. Z željo in prošnjo, da se mirno razidemo vsaksebi, in s ponovno zahvalo zaključujem: Živela naša ljuba, naša sveta osvobojena domovina!“

Zasvirale so godbe, v orkanu navdušenja so še enkrat zaorile množice mogočni „Živio“, nato pa so se slovesno in dostojno, kakor so prihajale, razšle. Neizbrisen je utis slovesnosti, nepozaben ostane 6. novembra leta osvobojenja v srcih nas vseh.

Prevzetje celjske mestne občine.

Dne 6. t. m. ob pol 9. uri zjutraj se je podal na celjski magistrat g. dr. Frid. Lukan, vladni tajnik iz Ljubljane, kot od narodne vlade v Ljubljani imenovani gerent za celjsko mestno občino, v spremstvu komisije, imenovane od Narodnega Sveta v Celju (gg. dr. Ant. Božič, Anton Kolenc, Jos. Smertnik in dr. Ivan Benkovič), da prevzame županske in magistratne posle celjske občine. V navzočnosti bivšega župana dr. pl. Jabornegga se je sestavil sledeči:

Zapisnik,

pisan dne 6. nov. 1918 na magistratu mesta celjskega o izročitvi županskih in magistratnih poslov celjskega mesta. Navzoči: 1. g. dr. pl. Jabornegg, župan celjski, odvetnik v Celju; 2. vladni tajnik dr. Frid. Lukan kot odposlanec narodne vlade v Ljubljani; 3. dr. Ivan Benkovič; 4. Anton Kolenc; 5. Jože Smertnik; 6. dr. Anton Božič, meščani v Celju kot odposlanci Narodnega Sveta v Celju.

Predmet: izročitev županskih in magistratnih poslov. G. župan dr. pl. Jabornegg poda izjavo: ker se je izkazal g. dr. Frid. Lukan s pooblastilom narodne vlade v Ljubljani z dne 5. nov. 1918 št. 6191/prez., da prevzame takoj posle županstva in magistrata, izjavljam, da se sklicujem na sklep občinskega odbora od 5. nov. 1918, v katerem je ta odbor sklenil, da se v znak protesta proti dogodkom razobešenja narodne zastave in drugim dogodkom razide, o čemur sem obvestil g. dr. Kalana kot predsednika Narodnega Sveta v Celju z izjavo, da odlagam županske posle, ter izročam urad odposlancu narodne vlade, zdržujoč svoj protest.

G. dr. Frid. Lukan prevzame s tem v družbi komisije, ki jo je sestavil Narodni Svet v Celju, županske in magistratne posle. — (Slede podpisi vseh navzočih.)

* * *

Nemško Celje je bilo — in ga ni več. Je to gotovo prvi slovenski zapisnik, ki se je spisal na celjskem magistratu in je zato velezanimiv zgodovinski dokument. S tresočo se roko ga je podpisal Jabornegg, zakaj zapečatil je — tako krvavo zaslužen — usodo celjskega lažinemštva. Živel slovensko Celje v svobodni Jugoslaviji!

Iskreno zahvalo

izrekamo vsem odsekom ter vsem posameznikom, ki so se vestno in požrtvovalno potrudili, da je naš narodni praznik dne 6. tm. tako sijajno in dostojno potekel.

Narodni Svet v Celju.

Razne novice.

Celjsko pevsko društvo vabi vse pevke in pevce k današnji pevski vaji, ki je jako važna zaradi udeležbe nameravanih narodnih praznikov v bližnjih trgih.

Deželna drevesnica v Celju. Opozarjamo, naj se v zadevi drevesnice vsakdo obrača tudi še zanaprej na oskrbništvu drevesnice. Oskrbnik je zanesljiv narodni mož, ki vodi drevesnico vzorno.

Imenovanje. Za vodja finančnega okrajnega ravnateljstva v Mariboru je imenovan finančni svetnik dr. Jožef Povalej.

Nezgodna na celjskem kolodvoru. V torek zvečer se je peljal skozi Celje proti jugu vlak z vojaki, ki so pa imeli puške in strojnice s seboj. Kolodvorska straža jim je hotela orožje odvzeti, a iz vlaka se je naenkrat začelo streljanje iz strojnic proti peronu. Pri tem sta bila zadeta en italjanski častnik, ki se je vračal iz našega ujetništva domov, ter en hrvaški vojak.

Šoštanj. Dne 1. t. m. je prevzel tukajšnji Narodni Svet mestno upravo v svoje roke. S tem je le poprav-

ljena krivica, ki se je nam pred leti vsled nečutenih volilnih mahinacij raznih Woschnaggov in drugih zgodila. Živel slovenski Šoštanj!

V Ljutomeru so Slovenci dne 2. t. m. prevzeli glavarstvo, trško županstvo in sodnijo. Zbralo se je na tisoče ljudstva in priredilo veličasten obhod po trgu.

Na vseh postajah do Maribora so slovenski napisi.

Prispevajte za narodni davek! Denarna sredstva so nujno potrebna. Na Hrvatskem darujejo pozamezniki in zavodi po 50—100.000 kron. Pri nas se mora tudi v tem oziru še mnogo več storiti.

Oddaja dreves iz (dozdajne deželne) drevesnice v Celju je za letos zaradi nepremagljivih težkoč ustavljena.

Vojaštvo.

Vojaki Slovenci! Štiri leta ste se pokorili ukazom tuje vlade, pokorite se nekaj tednov ukazom svoje narodne vlade, da obvarujete sebe in svoje domove. Vsi v vojašnice! Glavno delo na poljih je opravljeno, kar ga je še, bodo opravile ženske.

Pohištvu za eno sobo

obstoječe iz 2 železnih postelj z vložbama in žimnicama, 2 nočnih mizic z mramornima ploščama, 1 omare za obleko, 1 mize in 4 stolov se takoj proda proti odplačilu v obrokih in za živila. Vprašati je v Celju, Gosposka ulica 5, II. nadstropje.

Maks Zabukošek
modni atelije **Celje** Krožna cesta
za gospode števil. 1

Dojaške in uradniške uniforme
po meri v najkrajšem času.

Podružnica LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE v Celju

sprejema hranilne vloge
in daje posojila ter izvr-
šuje vse bančne posle.

Veletrgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIC - CELJE

priporoča vse v železninsko stroko spadajoče blago.

Vojaki! Slovenci!

Prišel je čas, prosti smo, na svoji zemlji svoji gospodarji. Toda domovina vas še rabi! Vrnite se nemudoma v vojašnice! Slovenski častniki so prevzeli poveljstva in posle.

Kliče vas nova domovina, da se ohrani narodni imetek, da se vzdrži red in mir ter se odvrne zunanja nevarnost. Vsakega Slovenca sveta dolžnost je, da sodeluje pri obrambi in pripomore po svoji moči k lepši bodočnosti. Le kratko časa vas še rabi domovina. Za prehrano in odškodnino je pre-skrbljeno.

Celje, dne 3. listopada 1918.

Ivan Sancin

poveljnik nadomestnega bataljona št. 87.

Narodni Svet v Celju

v imenu Narodne vlade SHS v Ljubljani

Dr. E. Kalan

predsednik.

Popolno-**lovsko puško** (repetirko, man-
ma novo licher 8 mm) se
za 400 K takoj prodaja. — Poizve se v Zvezni
tiskarni.

Terezija Kuder
trgovina modnega blaga
CELJE, Glavni trg št. 15

Franc Pečnik

trgovina špecerijskega blaga v
Celju, Vokaunov trg št. 1.

Trgovska agentura in komisijsko podjetje
EDVARD LAKNER, CELJE

Prva slovenska tvrdka te stroke Spod. Štajerske sedaj v tem delu Jugoslavije, priporoča se cenj. tvrdkam v prijazno uvaževanje. **Zahtevajte ponudbe.** Na razpolago je precejšnja množina različnega blaga. Med tem tudi 2000 m³ rezanega lesa.

Ivan Ravnikar - Celje

priporoča špecerijsko blago,
barvo, vsakovrstno mineralno
vodo in deželne pridelke.

Sedlarska in tapetarska
delavnica

IVAN STRELEC

Celje

Samostanska ulica 16

Barve!

za barvanje volnenega, svilenega in platnenega blaga ter za barvanje delavnih srajc, za prebarvanje starih oblek se dobijo sledeče: **Crna, modra, rujava, rdeča, zelena, siva in lila v zavitkih sedaj še po 60 vin. v trgovini barv za obleke**

Karl Loibner, 'pri zvoncu', Celje

Vsak si lahko barva obleko in platno sam, ker vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo. Za eno žensko obleko je treba 7 zav. barve. Za eno žensko bluzo je treba 3 zav. barve. Za en ženski predpasnik je treba 2 zav. barve. — Razpošilja se po pošti.

IVAN JAZBEC

tapetnik

Gaberje št. 81 pri Celju

Posojilnica v Celju (Narodni dom)

oooo sprejema hranilne vloge in daje posojila oooo

Vljudno naznanjava slav. občinstvu, da sva
spremenila dosednji naslov svoje gostilne

„MESTO GRADEC“

v

„BRANIBOR“

kar naj blagovoli vzeti na znanje ter se
priporoča za najmnogobrojnejši obisk.

ANA IN ANTON ROBEK.

Priporočam izvrstno

VERMUT VINO

F. S. LUKAS, CELJE

PRVA JUGOSLOVANSKA RAZPOŠILJALNA **R. STERMECKI CELJE**

priporoča popolnoma sortirano zalogo manufakturnega in modnega
blaga in čevljev ter pošlje na željo vsakomur cenike in vzorce zastanj.

Fotografični
zavod

Viljem Pick, Celje

Vokaunov
trg

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju
sprejema hranilne vloge in daje posojila.

KNJIGARNA, TRGOVINA UMETNIN IN MUZIKALIJ

GORIČAR & LESKOVSŠEK, CELJE

GRAŠKA CESTA 7 — ROTOVŠKA ULICA 2

Rafko Salmič trgovina z zlatnino in srebrnino
Celje, Narodni dom